CHKO Soutok jako šance

původní, nezkrácená verze

Od zveřejnění záměru Ministerstva životního prostředí vyhlásit na jihu Moravy novou chráněnou krajinnou oblast, CHKO Soutok, se na toto téma nejen v místním tisku objevilo několik článků. Názory a stanoviska v nich prezentované bohužel většinou reflektovaly názory odpůrců tohoto kroku, které se ve velké míře zakládají na argumentech polopravdivých nebo přímo lživých.

Bohatství jihu jižní Moravy není jen v kulturních památkách Lednicko-valtického areálu, křižovatce několika železničních koridorů nebo dobrém vínu, ale i relativně zachovalé přírodě. Oblast soutoku řek Moravy a Dyje nepředstavuje nikým netknutou divočinu (což je jednou z podmínek vyhlášení národního parku – pokud to náhodou starostové, volající po jeho vyhlášení neví), ale oblast člověkem dlouhou dobu obhospodařovanou. Díky lidské činnosti a jí podmíněným záplavám vznikly samotné lužní lesy, díky jistým způsobům obhospodařování existují v dnešní podobě a druhové skladbě, stejně tak díky pastvě a kosení existují lužní louky. Zachování této harmonické krajiny do dnešní doby jistě pomohlo omezení přístupnosti díky existenci hraničního pásma, ale CHKO není – jak někteří neustále hrozí – žádným „zapovědnikem“, kam nesmí lidská noha ani vkročit.

Starostové dotčených obcí argumentují omezením rozvoje. Vypadá to ale, že se zapomněli podívat na mapu s nákresem navrhovaných hranic – zjistili by totiž, že (mimo lednický zámecký park a jeho blízké okolí) žádné zastavěné území ani přirozená oblast stavebního rozvoje v navrhované CHKO neleží. Stejně tak je vyjmuta plocha navrhovaného obchvatu Břeclavi právě proto, aby mu CHKO nebránila. Pokud by tedy chráněná oblast znamenala omezení rozvoje, jednalo by se maximálně o „rozvoj“ typu velkoplošných montážních hal, zabírajících volnou krajinu mimo přirozené lokality zástavby, ukrajující (v dnešní době v ČR průměrně několik hektarů denně) ornou půdu, a po vyčerpání daňových úlev či investičních pobídek zejících prázdnotou, protože „investor“ odtáhl zase kousek dál na východ. Je otázkou, zda toto je ten pravý rozvoj, o který bychom měli stát. Naopak spolupráce se Správou CHKO může vést ke koncepčnímu rozvoji obcí, získání většího množství dotací (ať již na ČOV, výsadby zeleně v obcích nebo kosení luk) a samozřejmě rozvoji cestovního ruchu a zvětšení návštěvnosti.

Pokud dnes někdo omezuje pohyb v lesích, které zabírají většinu NCHKO, jsou to v nich hospodařící Lesy ČR (další s hlasitých protestujících) a jejich honitby, obory apod. Každý z mnoha turistů, využívajících síť cyklostezek v oblasti soutoku, jistě bude souhlasit s tím, že jedním ze symbolů této oblasti jsou mohutné, staré duby. Ty kromě toho, že jsou útočištěm mnoha chráněných a vzácných organizmů (díky nimž je tato oblast opravdu celorepublikově proslavená), tvoří přirozenou krajinnou dominantu zdejších luk. V dnešní době jsou však všechny duby, jen co dosáhnou mýtního věku, pokáceny, a místo různorodé krajiny tak vzniká šachovnice pasek a stejnověkých porostů.

Opravdu chceme tuto oblast degradovat na takřka průmyslový dřevařský závod, s přidruženou „výrobou“ přemnožených stád daňků a jelenů pro movité rakouské lovce a místní politiky? Omezení těžeb by znamenalo jisté snížení okamžitého příjmu z prodeje dřeva, není však pochyb, že zachování atraktivní přírody je v dlouhodobém hledisku (i finančně) přínosnější. A to ani

nemusíme uvažovat nad efektivitou hospodaření Lesů ČR ve srovnání s lesními hospodáři jiných států, neustálými kauzami stran pochybných výběrových řízení a podobně.

Chce-li vedení Břeclavi propagovat toto město jako turistický ráj, mělo by se místo věnování velkorysých prostředků na miniatury staveb, ležících o několik kilometrů vedle, raději věnovat podpoře a propagaci toho, co zde máme originální a jedinečné. Návštěvníci LVA nemají jediný důvod ubytovat se v Břeclavi (pokud zrovna neuvíznou v dopravní zácpě) místo Lednice, Valtic nebo Mikulova, avšak další rozvoj turistických tras, naučných stezek a zejména cyklostezek k soutoku by to mohl změnit. Jen je zapotřebí se na CHKO začít dívat ne jako na strašáka, ale šanci, a přestat vnímat jen jednostranné argumenty lidí, kterým nejde o blaho kraje, ale pouze jejich vlastní okamžitý zisk.

Jan Miklín

autor je geograf